

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:	Zodpovedný redaktor:	Redakcia a vydavateľstvo:
Na celý rok — — 4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka — — 2 " — "	páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novín
Na štvrt' roka — — 1 " — "	Majiteľ' a vydavateľ':	ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>	JÁN MOLNÁR.	Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Šťastlivý Nový Rok.

Všetkým našim podporovateľom, dopisovateľom, čitateľom a čitateľkám srdečne prajeme šťastlivý Nový Rok! Aby ale nastávajúci rok pre nás všetkých šťastlive vypadol, to nezávisí len od nevyčerpatelnej milosti Božej, lež aj od nás samých. Nesmieime vždy a vo všetkom spoliehať sa len jedine na Pána Boha, lež s milosťou božskou treba aj nám spoluúčinkovať. Vtedy nastávajúci rok pre nás všetkých istotne bude šťastlivý.

Aby nastávajúci rok pre nás všetkých a pre celé obyvateľstvo kresťanské Uhorska šťastlive vypadol, prvá podmienka je, aby sme sa všetci zpiatky vrátili ku krížu Krista Pána. Toto ohlasuje neustále kresťanská ľudová strana a to je nepodvratným základom jej zásad.

Zásady ľudovej strany ako kresťanské sú všeobecnej platnosti. Preto aj dľa nich držať sa a žiť má každý svedomitý kresťan a katolík. S koncom bežiacieho a začiatkom nastávajúceho roka ale každý obozretný človek má si predložiť tú vážnu otázku, nakoľko s odpovedal svojej povinnosti a v živote súkromnom i verejnom či vždy a vo všetkom jednal dľa zásad kresťanských. Kto v tomto ohlade posial prehrešil sa proti svojmu kresťansko-katolíckemu presvedčeniu, nech na obmedzí tohoto roku, mužne a pevne slúbi pred Bohom a svetom, že všetkých jeho skutkov v živote rodinnom a politickom nezvratnou pohnutkou napozatým budú zásady kresťanské, ktoré neustále ohlasuje, za ktoré vždy zmužile bojuje ľudová strana.

Bohužiaľ vyznať musíme a to s najúprim-

nejšou ľútosťou, že naši kresťanskí spoluobčania na mnohých stranách krajiny v tomto ohlade proti vlastnej rodine, proti svojmu svätému náboženstvu hrozne sa prehrešili. K dokázaniu tohoto nespomínáme iné, ako v tomto roku prevedené voľby ablegátske a do stoličných výbo-rov. Pri oboch týchto príležitostiach premnohí naši spoluobčania jednali nie ako kresťania, lež ako pohani. Za peniaze, za hnusnú žranicu a ešte hnusnejšiu slopanicu predávali svoje presvedčenie, svoju statočnosť, ba ešte aj svoj rozum. Táto nevyslovná nesvedomitosť, babská slabosť premnohých spoluobčanov našich, pre celú krajinu zvlášte ale pre sväté náboženstvo naše má tie najsmutnejšie násiedky.

Darmo donášala hrozné obete, darmo ohlasovala kresťanské zásady živým slovom a na písme ľudová strana: premnohí naši spoluobčania kresťanskí viacej verili bezbožným liberálom a židom, ako svojim povolánym vodcom. Zpráchneli starí liberáli následkom toho povstali z ich zplesnelých hrobov a panujú teraz v krajine, v obrovskej väčšine sú v zákonodarstve a kto vie, dokedy budú otročiť náš ubohý ľud, bo táto veľká chyba nedá sa tak ľahko napraviť. Že starý liberalizmus, tento úhlavný nepriateľ ľudu, znovu zvíťazil v Uhorsku, že v našom sneme krajinskom väčšinu majú liberáli, rozhadzujú sa slobodní murári a židi, tomu sú na príčine tí kresťanskí voličia, ktorí na týchto urputných nepriateľov kresťanstva a ľudu hlasovali a ľahkomyseľne vyvolili ich za ablegátov. Od takýchto ablegátov veru ani kresťanstvo, ani krajina a v prvom rade pospolitý ľud nič dob- rého očakávať nemôžu. Ako za to pred Bohom

sodpovedať budú tí lakomyseľní voliči, ktorí za ablegátov vyvolili liberálov a tí, snáď už najbližšie vynesú zakony: aby všetky školy zoštátnené boly, aby vyučovanie náboženstva zakázané bolo vo všetkých školách, aby zhabané boly cirkevné majetky, aby štát predal kostoly, kaplnky so všetkým, čo sa v nich najde, aby ešte aj farské stavania i s rolami čo k nim patria, odpredané boly. Hruža je, čo len pomyslel na nevyslovne smutné následky takýchto liberálnych zákonov. A jestli nám nepomôže Boh, to všetko už v najbližšom čase očakávať môžeme od terajšieho liberálneho zákonodarstva. Za to sodpovední sú tí nesvedomití voličia, ktorí za ablegátov vyvolili si liberálov. A tým aj spravodlivý Boh nepopraje šťastia v tomto novom roku!

Krom volieb ablegátov do krajinského snemu naši spoluobčania mali i druhú príležitosť, za ktorej dokázať mali, že sú samostatní, zdravého rozumu a kresťanského presvedčenia voličia. A to boly volby do stoličných výborov. Po celej krajine rozliehajú sa oprávnené žaloby ako trýznia a sužujú ľud slúžnovci, notári a iní liberáli. Kresťanská ľudová strana a povolání vodcovia ľudu upozorňovali, napomínali voličdvi, aby sa už raz pochlapili a do stoličných výborov aby nevolili slúžnych, notárov a všeliakých liberálov. Čo sa ale stalo? V mnohých stoliciach nepovšimnul si ľud upozornenia a napomenutia kresťanskej ľudovej strany, ani hlasu svojich povolaných vodcov, lež ako bez rozumu hlasovali na slúžnych, notárov a všeliakých liberálnych odkundesov. To ale tiež najsmutnejšie následky bude mal tak pre celé okolie, jako pre jednotlivé obce. Slúžnovci a notári budú ďalej sužovať a trýzniť ľud a na stoličnom dome nebude nikoho, kto by slyšal žaloby utrápeného ľudu a ktoby sa zaujal za oprávnené jeho požiadavky a nároky. Slúžnovci a notári s liberálnymi úradníkmi budú teda ďalej sužovať náš dedinský ľud a toto sú následky nesvedomitého hlasovania tých voličov, ktorí zapreli svoje kresťanské presvedčenie, opustili svojich duchovných otcov a aby liberáli dostali sa do stoličných výborov, spriahli sa čo hneď i s Belzebúbom. Takýmto voličom prísny a spravodlivý Boh nedá ani šťastia ani požehnanie v nastávajúcom roku!

Aby všemohúci Boh obyvateľstvu kresťan-

skému Uhorska udelil požehnanie a šťastie, v nastávajúcom roku, tí, čo posial zabudli na svoju svätú vieru a držali s nepriateľmi cirkvi, nech nahliadnu svoju veľkú chybu a keď sa odhodlane pripojili ku zmužilým bojovníkom za zásady kresťanské, sjednotení v jednom veľkom tábore kresťanskom, spojenými silami nech bojujú za slávu Božiu, za sväté práva cirkvi, za oprávnené nároky ľudu a vtedy Boh všetkým udelí šťastlivý Nový Rok!

Kruh spoločenskej práce.

Katolícka Ľudová Jednota utvorila sa k tomu cieľu, aby ľud organizovala a sdrúžovala okolo jeho povolaných, zákonnitých vodcov a stále vplývala naň poľahky vývinu jeho, tak mravného, ako hmotného a ďalšieho vzdelania. Práca táto veľmi by bola obľahčená, keby v každej obci nachodila sa aspoň jedna izba — rozumie sa nie krčma — kde by členovia Jednoty jednoducho mohli sa schádzať a o spoločných záležitostiach pojednávať a nahliadnúc vyhody a veľkú moc sdrúženia, naučili by sa využívať ich k obrane svojich záujmov. Pomocou kresťanskej tlače (novín v kresťanskom duchu písaných) možno by bolo potom stáť potyk s nimi udržiavať a pospolitému ľudu osožné myšlienky hlásať hneď v najširších vrstvách. Z tohto nekonečne veľký osoh mali by členovia Jednoty. Dnes na príklad, práve ubohí ľudia dedinskí ťažko prídu ku tým *štátnym výhodám*, ktoré sú pre nich utvorené a ktoré len preto nevedia k svojemu osohu obrátiť, pretože ich neznajú. Keby ale v takom spoločenskom kruhu častejšie sa obrátili, ľahko by sa dozvedeli o všetkom, čo im prislúcha ako právo alebo ako výhoda. Ľudové knižnice, ľudové vzorné hospodárstva, odpustenie dani, vojenské a iné výhody, uchádzanie sa ku štátu o darovanie viničného prútia, ovocných stromkov, zaopatrenie na starobu, štátne poistenie života, podpora stavania robotníckych domov, odmena zaslúženej čelade, štátna podpora k popraveniu pasienkov, výhodné zaopatrenie plodínakov sú všetko také štátne výhody, ktoré obsahujú v sebe krajinské zákony, o ktoré ale najmenej uchádzajú sa tí, čo sú na ne najviac utisnutí, totiž malí ľudia, a to len preto, pretože o nich nemajú známosti.

Jesto ďalej nejedna verejná služba o ktorú možno sa uchádzať i po odbavených ľudových školách a ktorá poriadnu výživu poskytne každému pracovitému a usilovnému. Takéto sú učebné kurzy hospodárske, zahradnícke, vinnícke, hajnícke, včelárske, pivničiarske a o dôchodoch drúbeže, do ktorých poriadni, rozumní, chudobní mladíci na štátne útraty aj zdarma môžu byť prijatí. Tieto ale dnes širšie vrstvy ľudu vôbec ani neznajú a preto mnohokrát najzaslúženejší mladíci o ne ani sa neuchádzajú.

Nejedon gazda ďalej hotový by bol aj obeť donášať, aby dlžobami obťažovaný malý majetok čistý odovzdať mohol niekedy svojim dieťkam. Ponevác ale nemá nikoho, čo by ho o tej veci poučil, preto nevie, že poistením života na prípad prv-neskôr nastávajúcej smrti, nemovitosti rodiny pozbaviť môže každej farchy. Nejedon, milerád obeťoval by svoje haliere, aby už počas života zabezpečil si slušný, poriadny pohrab v prípade odumretia, nemá ale príležitosti oboznámiť sa s takým ústavom. Prítomne na pád staroby, neschopnosti ku práci malými obeťami už každý robotník zabezpečí si môže penziu, životnú rentu, pre dieťky ale výchovný, vydajný alebo k otvoreniu obchodu potrebný kapitál. Pospolité ľudu ale v tomto ohľade odkázaný je skoro výlučne na radu úžerníckych, nezpolahlivých agentov, preto i ten najobozretnejší otec radšej nič nerobí, len aby ho neoklamali.

(Dokončenie nasleduje.)

K obrane vystaľovalcov.

Nevyslovná bieda a neludské zachádzanie patrčenných vrchností liberalných núti ubohy ľudu náš, aby vzal do ruky palicu a vystaľoval sa za široké more do Ameriky. Odhodlajú sa k tomu tí nešťastní ľudia snáď zavedení sľubami, alebo dobrovoľne, vždy ale v tej nádeji, že tam v novom svete, keď aj nie úplné šťastie, aspoň výživu najdu ľahkou prácou. Ako ale s vystaľovalcami zachodia v Amerike, o tom presvedčíť sa môže každý z interpellácie, ktorú 21. decembra v krajinskom sneme predniesol ablegát kresťanskej ľudovej strany **Georg Szmrecsányi**.

Začiatkom interpellácie za všestrannej pozornosti hovoril o ustanovizňach, aké k obrane vystaľovalcov do života uviedly predošlé vlády.

O hroznom trýznení, akemu vystavení sú vystaľovalci v Amerike, interpellant vyslovil sa nasledovne :

«Pozornosť ct. snemovne obraciam na tie zprávy konzulov, v ktorých o vyberanej, ukrutnej neludskosti podajenných priemyselných, na vyžieranie ubohých našich krajanov založených podnikov, udávajú také veci, že keď ich človek číta, vlasy mu dúpkom stávajú. Račíte sa rozpamätať, že asi pred dvoma-tromi rokami vo všetkých amerických a našských novinách, možno bolo čítať o tej neslýchane hroznej ukrutnosti, ktorú jedna verchnosť amerických štátov odhalila a na známosť dala vláde Unie. V Pensylvanii totiž, v jedných hámmroch na topenie železa, pri práci pokaličených robotníkov vystaľovalcov, aby za pokaličenie pri práci spoločnosť nemusela platiť náhradu, jednoducho za živa hádzali do žeravej pece, kde v jednom okamžení zhoreli na popol. Kde stávajú sa takéto hrozné veci tam so všetkým právom očakávať musíme od diplomatických medzitieľ, že u vlády americkej Unie prísne zakročia, aby priemyselné a banícke podniky ľudskejšie a v smysle amerických zákonov zachodily s našimi ľuďmi. Pri tom, že títo ubohí ľudia vystavení sú v Amerike najhroznejším ukrutnosťam, ešte aj ich krvotne vyrobeným peňazom každodenne hrozí tam to najväčšie nebezpečie. Ako o tom píšu americké noviny, len v posledných troch rokoch všeliakí bankári o tri a pol millona ozbíjali našich ubohých vystaľovalcov. K zahateniu takéhoto oškodenia našich ľudu o zodpovedné a spoľahlivé ústavy postarať sa má naša vláda.

Cieľom obrany našich vystaľovalcov sriadená je spravujúca rada vystaľovalcov, jedným členom tejto rady je barón Ludvik Lévy, ktorý ale spolu je spravcom plavebnej spoločnosti Hamburg—Amerikanskej čiary a je spolu aj uhorským krajinským vyslancom. Ja bez všetkej animozity, jedine k vysvetleniu tejto otázky na základe XXIV. zák. čl. r. 1901. o inkompatibilitate, túto záležitosť baróna Ludvika Lévyho odovzdávam inkompatibilitnému výboru krajinského snemu.»

Barón Ludvik Lévy krajinský vyslanec čacanského okresu nedobre sa cítil pri tejto interpellácii, Georga Szmrecsányiho ale z mnohých strán poctili potleskom a hlučnými éľjen.

Naša osveta.

Pokrok a vzdelanosť každej krajiny dľa toho posudzujú, koľko je v nej analfabetov to jest písať čítať neumných ľudí. Sú krajiny, v ktorých 4—10 analfabetov padne na sto duší. Toto sú štáty vzdelané s vysokou osvetou. V týchto štátoch vyvinutá je výučba a školstvo stojí na vysokom stupni. Tieto štáty vela obetujú na výučbu, bo cítia potrebu vedy a vzdelanosti a tiež aj požívajú dobrodenia učenia.

Nuž a v našej drahej vlasti, kde liberáli taký veľký krik robia s pokrokom a s verejnou vševzdelanosťou, ako že stojíme v ohľade výučby a osvety? Odpovedá nám na to štatistika. V Uhorsku, v tejto liberálnej a sozidovčenej krajine padne asi 60 analfabetov na sto duší. Ba sú celé vidieky, kde ľudia čítať a písať nevedia. Pravda je to veľký pokrok!

Naše zákonodarstvo ešte r. 1868. vypovedalo školopovinnosť a dnes po toľkých rokoch sme tam, že vyše stotisíc školopovinných detí nechodí do školy a čo aj chodia, nenaučia sa tie v živote najpotrebnejšie veci.

Sú obce, ktoré školy nemajú. Sú zas školy u nás, ktoré podobajú sa k maštálam. A v takýchto tmavých a nezdravých miestnosťach vtisnuté je 150—200 detí. Že čomu sa tie naučia, o tom nehovorme. Môže ten učiteľ bárs ako sa namáhať nenie vstave preukázať dobrý výsledok, bo je to nemožné. Ešte keby výučba viedla sa v materinskej reči, nepoviem, že by deti nepochytily dačo od učiteľa, pri našom systéme ale, keď všetok výsledok viacročného trápenia a sužovania pozostáva len v tej snáhe, aby školáci pár cudzých slov sa naučili: škoda, ba posmech je osvetu a pokrok spomínať. Vyrastú generácie, ktoré poriadne písať a čítať nevedia.

Hľa, takýto pokrok dosiahla krajina pod panovaním liberálov. Vyzerá to tak, ako keby vláda za zbytočné držala vyučovať dať ľud popolitý. Na všetko malý vlády peniaze, iba na výučbu nie. Sto a sto obiec je, kde niet školy, krčiem ale aj švoro je v nich. Áno, pokrok Uhorska ohlasujú krčmy. Z toho má štát chosť, povedajú liberáli, ale nie zo škôl. Načo by bola sedliakovi učenosť!

My nie tak smýšľame, ako liberáli. My žiadame, dobré ľudové školy. Keď vie vláda trid-

sať millionov korún stroviť na kortešácie, keď má peniaze na penzie a na platy všeliakých darmošlapov, keď má starosť aj o takých panákov, ktorí svoje majetky prelumpovali, má mať starosť aj o školy. Nech zaniknú tie hanebné pomery, ktoré v Uhorsku panujú v ohľade školstva. Nech zmiznú tie smutné výkazy o našich analfabetoch. Nech obdržia výučbu naše deti vo svojej materčine. Dosavádne pokusy a nezdary nech upovedomia vládu, že ľud ináč treka vyučovať ako ho dosiaľ vyučovali. Ten ľud, ktorý platí hrozné porcie štátu a ktorý tolké farchy znáša, nech obdrží také školy, aké majú iné europejské národy. Netreba sa báť o takzvanú štátnu ideu. Tej sa nič nestane, keď ľud bude vzdelaný. Veď tam je štátne dozorstvo. Pod týmto nebude sa šíriť duch nevlastecký, ktorého sa boja tí, čo ani pochopu nemajú o pravom vlastenectve.

Dobré školy ľudu, je našou žiadosťou a vtedy aj u nás možno bude hovoriť o osvete.

Učiteľ.

Proti náboženstvu.

Vutorok 20. decembra vydržiavala zasadnutie krajinská snemovňa veľmožov. V tomto zasadnutí uhorskí magnáti, medzi inými zákonnými návrhmi pojednávali zákon o postupe v občianskych pravotách.

Že židia, slobodní murári a slobodnomyselníci haňbia sa za to náboženstvo, v ktorom sa narodili, to je stará vec. Majú oni ale príčinu aj pre iné sa haňbiť. Veď dľa výkazov štatistiky najviacej zločinov a všeliakých prečinov priemerne páchajú židia, slobodní murári a ľudia bez všetkého náboženstva. Za toto haňbia sa krajinskí vyslancovia liberálnej väčšiny a preto 306. §. zákona o postupe v občianskych pravotách, prijali v tej osnove, aby pred súdom zakázané bolo pýtať sa stránok, akého sú náboženstva.

Proti tejto zpotvorenej osnove otázočného paragrafu s úplným dôrazom obrátili sa vyslancovia kresťanskej ľudovej strany, preto aj pri odhlasovaní liberáli dostali väčšinu len troch hlasov.

Kesťanská ľudová strana, ako sme to predošle spomenuli, proti tomuto odhlasovaniu za-

riadila móciu v snemovni veľmožov, aby otáčočný paragraf 306. prijatý bol v pôvodnej osnove. V pojednávaní zákona vo všeobecnosti spomenutý paragraf aj prijatý bol v tom smysle, že stránky pred súdom udávať majú akého sú náboženstva.

Nasledovalo ale za tým pojednávanie zákona v podrobnostiach. Stanovisko kresťanské zastával osvietený pán biskup čanádsky dr. Ján Csernoch. Zo stránky liberálov rečnili: starý liberál Vlassics, minister pravosudia Franc Székely a superintendent kalvinov Gabriel Antal. Liberáli za tým telefonom povolali všetkých židovských nových barónov, Dutscha i celú jeho kompániu a následkom toho pri hlasovaní dľa mena, liberáli dostali zas ominóznu väčšinu troch hlasov. V smysle tohoto zákona teda stránky pred súdom nemusia vyznať, akého sú náboženstva a bez toho, čo by svet vedel akej sú viery, slobodne môžu prevádzať zločiny, židia, slobodní murári a slobodomyselníci. Tento zákon kresťanom len na koštovku dali liberáli!

Kazári.

«My sa ohradzuje proti tomu, aby nás — maďarských židov — s kazármi stotožňovali», povedal žid Schlesinger (teraz už Sándor Pál) v krajinskom sneme, keď ľudový ablegát Karol Huszár rečnil o pustošení, aké prevádzajú u nás Kazári.

Akí sú židáci citeľní! Medzi sebou nezapierajú príbuznosť, čo by odkiaľ pochodili, kdežto keď im kto verejne dokáže, že ich pokrevní kazári, jako lúpežia, zbíjajú, kradnú, úžeria a pálenkou otrávajú pospolitý ľud, vtedy ohlási sa nekďajší Schlesinger a protestuje proti tomu, že naši židáci s kazármi z jednej kolisky pochodia.

Kto je kazár? Ten špinavý a všivavý židák, ktorý z Poľska alebo z Románie vkradne sa do Uhorska.

Čo je jeho zamestnanie? Úžera a krčmárenie.

Kto mu dopomôže k tomu? Jeho pokrevní a neraz lahostajné naše úrady, ktoré sú tak často po ruke židom.

Tisíce a tisíce takýchto kazárov dochodí k nám. Nemajú ani peňazí, ani pracovať nevedia.

A predsa vyžijú a bohatnú. Ako je to možno? O tomto vedely by hovoriť patričné úrady a vláda.

Taký kazár usidli sa medzi biednymi Rusňakmi. Nemá ničoho a predsa o pár rokov on stane sa majiteľom a Rusňak sluhom, otrokom a zobrákom. Vrchnosti a úrady vidia a znajú, čo sa deje na území Rusniakov a mlčia a zakrývajú zbojstvá, ktoré páchajú kazári. Ako je to možné? Nezapomnite, že bývame v Uhorsku, kde sú židáci velice vítaní a oblúbení. Kazári sú dobrí korteši vlády a preto prichodia k nám takvolno a nivočia ľud biedny a nevzdelaný očividome.

Dokedy ostane kazár kazárom? Zakiaľ nenazbija aký-taký kapitál. Potom ostane veľkomožným pánom. Stane sa pusipajtášom a bankárom naň utisnutých panákov. Jeho deti dá vyučiť v štátných školách a keď sa doučia, ostanú pánmi. Takto stáva sa zo špinavého a zo všivavého kazára vylýzaný džentrik a neskoršie zeman barón.

Márne ohradzuje sa preto Sándor (Schlesinger) Pál a tvrdí, že maďarskí židia nemajú nič do kazárov. Väčšina maďarských židov prišla do Uhorska v kaftane s batohom a práve tak lúpežila a úžerila, ako to robia kazári medzi Rusňakmi. Predkovia našich židov boli kazári a s tým sa zamestnávali, z čoho bohatnú užhorodskí alebo marmarošskí kazári.

Žid a kazár je čert ako diabol.

Ondrej Hladký.

Z prievadzského okresu.

Bojnický Lojzo píše a dá písať do mijavského «Obzora» všeliaké naničhodné cigáňstva grobianstva a surovosti. Za toto vychvaľujú ho židovskí rezníci a jeho pusipajtáši Arino a Sulgau. Hovoria o ňom: Náš Lojzo je veľký pán, a vysokoučený človek. Pri tom je len jedna veľká chyba. Svet na tom Lojzovi nikde nevidí ani žiadneho pántva, ani žiadnej múdrosti. Ba čo viac, od nešerednej zlosti nad tým, že jeho špinavý mandát je napadnutý a že ho musí zložiť, rozum už celkom potratil, bo v jeho zvestnom «Obzore» sám o sebe vystavuje také svedectvo chudoby, aké o sebe vystaviť môže len človek rozumu pomúteného.

Ponosuje sa Lojzo v jeho plátku «Obzore», že si ho ľudia nectia a že mu deti ukazovali zadky. Tak to býva, Lojzo! Kto si ako zaslúži, tak ho vyplácajú. Vy Lojzo, ako katolícky kňaz, jedinkej katolíckej politickej stránke ukázal ste zadok, včul vám deti tých otcov, ktorých ste tým hlboko pohoršil, to isté navrátili. Aký je pochválen, taký býva aj na veky amen. Keby ste mal trochu citu, vašim neslušným vystupovaním pohoršený a rozhorčený ľud už dávno by ste bol uspokojil.

Píše ďalej Lojzo v jeho muchotrávka «Obzore», že «Kresťan» není sú noviny, lež sme-tisko ľudáckych spisov. O čisto katolíckych novinách takto písať opováži sa katolícky kňaz! Či už pre toto nezaslúži, aby s opovržením odvrátil sa od neho každý vieru svoju milujúci kresťan a katolík? «Obzor» není toho hoden, aby sme sa s ním zaoberali. Lojzovi ale len tolko povieme, že už tak veľmi ponorený je v bahne liberálov, že nevidí pravdu, ktorú ohlasuje «Kresťan». Keby «Kresťan» v tom istom bahne plávať chcel s Lojzom, hneď by sa s ním oblyzoval, ako sa včul oblyzuje so Spitzerom a Arinom, o ktorých predtým hovoril, že sú smradlaví židia.

V jeho nešerednom hneve píše ešte ďalej Lojzo: že kde «Kresťana» mnohí čítajú, tam je už po všetkom. V tomto jednom má Lojzo pravdu. Kde mnohí čítajú «Kresťana», pre liberálov je tam po všetkom. Tam veru není liberálnych reznikov. Tam Lojzo nedostal voličov. Tam sa voličia nedali kupovať ani za peňaze ani za pálené. Tam už istý notár so žltým piskom nemôže 52 korún porcie dva razy pýtať. Tam hlavný slúžny nemôže také naničhodnosti prevádzať, ako chcel v Sebedráži s Grohmanom. Tam je už ľud seba-povedomý, bohabojný, striezlivý a usilovný. Tam sú poriadni a statoční občania, horliví katolíci a verní ľudáci. Teda pravda, pre Lojza Rudnayho tam není nič.

Píše konečne obzorák Lojzo, «že sa mu v Lazanoch vlámali do zatvorených stajni.» S týmto chcel obrazit poriadnych občanov lazanských. Ja ale na to len tolko musím povedať, že jestli sa mu ozaj volakto vlámali do tých stajni, to nebol Lazanec. Ponajprv preto, ponač Lazanci po celom svete známí sú ako poriadni a statoční občania. Po druhé ale preto, bo La-

zanci veľmi dobre znajú Lojzov majer v Lazanoch a vedia aj to, že tam ani ten najšíkovejší vlamač ani haliera hodnej veci nenajde. Vedia aj to dobre, že veru není čo ukrasť ani v Lojzovej vertheimkasse.

Z tejto príležitosti ale pošuškáme volačo obzorákovi Lojzovi. Pred 9 rokami sa tiež ktosi vlámali do lazanského majera a chcel tam ukrasť jedno 15 ročné kurča. Nedávno zas toisté kurča tomu vlamačovi vylepilo veľké zaucho ako vozová plachta. Tohoto vlamača zaiste dobre zná náš obzorák Lojzo!

Lepšie teda bude pekne krásne čušať vo fare a pokoj dať «Kresťanovi», kresťanskej ľudovej strane a ľudákovi, ktorí sú o veľa lepší katolíci, ako je obzorák Lojzo.

Konečne aj to musíme na vedomie dať obzorákovi Lojzovi, že sme boli v Bánhide a tam nám povedali, že po ablegátskej volbe obzorák Lojzo rad-radom navštívil tam predošlých jeho nepriateľov, ktorí vraj predtým ani do reči sa s ním nepustili. Najbližšie opíšeme, prečo sa včul tak veľmi upožínal náš obzorák Lojzo.

Pravdomluv.

POLITICKE CHYRY.

Politické rozpoloženie.

Na celom poli politickom panuje hlboké ticho. Liberáli sa tešia, že cez niekoľko dní nemusia chodiť na snemové zasadnutia. Slobodní murári a slobodomyselníci proti katolíkom kujú nové plány, ale len v tajnosti. Poprední politikovia zase, ako ministri, sostavujú nové a nové programy ich účinkovania. Čo ale v jedon deň sostavia, to odmrštia zas na druhý deň. V celom účinkovaní liberálov není žiadnej rozvahy a stálosti. Len tak sa mohlo stať, že panuje u nás zas jedon zriedkavý ex-lex. Predlženie smluvy so spoločnou bankou není totiž snemom prijaté, ani odhlasované. Spoločná banka z tej príčiny nemá práva nové banknoty vydávať a z druhej strany nikoho nemožno nútiť

aby spoločnou bankou vydané banknoty, ako peňaze prijmal. U nás pravda tento ex-lex nebude mať žiadnych zlých následkov, bo my vďačne prijmemo akúkoľvek banknotu a nejedon si myslí, keby ich len čím viacej bolo. Pred cudzozemskom ale je to na veľkú hmotnú škodu Uhorska. Hľa, tak vyzerá účinkovanie liberálov

Oslavovanie Štefana Rakovszkyho.

Skutočný vnútorný tajný radca, krajinský vyslanec Štefan Rakovszky pred sviatkami navštívil obce volebného svojho okresu Csorna v šopronskej stolici a ľud všade s mimoriadnym oduševnením vítal oblúbeného ablegáta svojho.

Zo snemovne.

Snemovňa krajinských vyslancov pred sviatkami posledné zasadnutie vydržovala 23. decembra a odročila sa do 3. januára. Krajinská snemovňa veľmožov vydržovala zasadnutie 28. decembra.

BESEDNICA.

Márnotratný syn pri jaslách Ježiškových.

Urvok vianočnej hry.

Napísal: *Emil Klein*, farár mošovský.

... V dome rodičovskom darmo som len dral,
Hlušil a pracoval — nič som z toho nemal;
No ďalej nebudem rodičov poslúchať,
Čo ma i prekľaju ich rady nučúvať.

Oni mňa od mala vždy len nenávidia
A chyby zväčšujú, kárajú ma, trýznia.
Bratia tiež i sestry mňa len žalujú,
Že im haňbu robím, mňou opovrhujú...

— Pravda je: zbočil som veľmi z pravej cesty,
Cítim, som zkažený od špika a kostí!
Lež či som sám vinou tejto veľkej zlosti
A či iný nebol vrahom mojej cnosti?...

— Kamaráti podlí dotiaľ ma zvädzali,
Až som sa stal tulák, potupou rodiny.
A včul otrhaný túlam sa sem i tam,
Obtíkam cudzí prah a almužnu pýtam.

Neraz slzou zmáčam čierny kúsok chleba,
Čo mi v núdzi podá milosrdná ruka...!
Biedny je život môj, Bože dobrotivý,
Udeľ mi milosti, odpusť hriechy viny!

... Lež či zlámem putá tolkej nepravosti,
Keď už vieru tratím v mojej zúfalosti?

*

Načúvam synu môj tvoje nariekanie,
Srdce sa mi puká od žiaľu a vädne,
Sám si len pôvodcom tvojeho úpadku,
Bo si neposlúchal otea ani matku.

Načúval si rady zlomyselných ľudí,
Ktorí ťa kazili, úklady strojili.
Lež obráť zrak k nebu a nezúfaj synu,
Pros Boha o milosť — ožel svoju vinu!

Messiáš sa blíži, proroci zvestujú,
On vylieči teba — netrať nádej, silu!

*

... Srdce obfazené hriechami toľkými,
Sťa kameň studené, nemá žiadnej sily.
Idem diaľ v širý svet, nenájdem pokoja,
Kým ma hrob neskryje do tmavého lona...

A či radnej hľadať mám ist' Messiáša,
Čo duši ztrýznenej pokoja prináša?

*

(Milosť tvoja, Bože, podivnú silu má,
Ó dovoľ, by syn môj našiel ju u Teba!)

*

... Po mnohej neresti a dlhom kájaní —
Prišiel márnotratník k betlehemskej stajni.

*

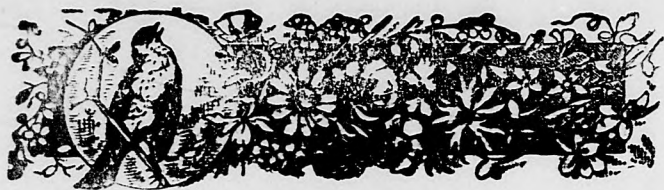
... Čo ti mám dať ó Ježišku, Boh môj Spasiteľ,
Za tú lásku, že som k jaslam Tvojím doletel?
Hľadal som Ťa mnohé roky v žiali a úzkosti
A včul cítim prítomnosť Tvú, Bože z vysosti!

Cheem Ti slúžiť už v pokore, v poníženosti,
Zachovávať Tvé príkazy vždy z ochotnosti,
Ó Ježišku môj mileny! Tvojimi očkami
Pohľad na mňa a zmy viny Tvojimi slzami.

Ranené srdce ľutostou Ti obetujem,
Život môj na veky Tebe zasväcujem!

*

... Sláva na vysosti Bohu! — anjeji spievajú —
Stal sa zázrak: hriešnik vstáva — nebesá plesajú...

CHYRNIK.

Všetkým cteným čitateľom a čitateľkám «Kreštana» prajeme s týmto šťastlivý nový rok.

Vianoce jeho veličenstva kráľa. Vianočné sviatky jeho veličenstva ráf odbavoval v rodinnom kruhu arcikňažny Marie Valerie vo Vallsee, z kadiaľ 27. decembra vrátil sa do Schönbrunna.

Chýry z arcibiskupstva ostrikomského. Do arcibiskupskej rady a Vigilantia najnovšie vymenovaní sú: dr. Franc Jehlička a dominikán P. Karol Dunarich. — Dionyz Gürtler vymenovaný je za farára do Magasmajtény, Pavel Láng vymenovaný je za administrátora do Vagyóc. Za kaplánov sú poslaní: Gabriel Pomothy do Ostrihom Vodného mesta, Jozef Letocha do Szomor a Augustin Blieszner vymenovaný je za katechetu do hlavného mesta.

† Vilhelm Istvan biskup sombathelský na zapálenie pľúc zomrel 24. decembra v 61. roku života svojho. Narodil sa v Zalaegerszegu a sombathelské biskupstvo spravoval od r. 1901. Oplakávajú ho mnohí chudobní a utrpení. Večné odpočinutie daj mu Pane!

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie minulý týždeň prítomný bol na zasadnutí snemovne veľmožov a s druhými biskupmi, rozumie sa hlasoval za to, aby pred súdom ztránky povinné boly udať svoje náboženstvo. V tomto smysle hlasoval aj dr. Melchior Takács praelát praemonštratských kňazov. — Dr. Engelbert Mázy, hlavný správa gymnazialných škôl okresu košického 21. decembra v katolíckom autonómnom Kruhu veľmi peknú prednášku držal o prekážkach vyššej vzdelanosti a výchovy. — V Katolíckom čitateľnom kruhu 19. decembra veľmi pekná prednáška bola s názornými obrazmi zo života Pána Ježiša. Obrazy predstavil katecheta Karol Kovarcz a vysvetľoval ich katecheta Štefan Ondereso. — Detská opatrovňa radu sv. Dominika 25. a 27. decembra zariadila peknú vianočnú slávnosť. — Z príležitosti vianočných sviatkov početní z tunajšieho obyvateľstva a premnohí duchovní biskupstva veľmi pekne rozpamätali sa na opustené dielky sv. Jezefa a hojne ich obdarovali, medzi dobrodincami týmito manželka správcu pošty Imricha Pál darovala ústavu sochu na 20 metrov vysokú. — *Nagyida*: Karol Szentiványi praepošt rátótsky a Franc Holló knihovník biskupský v advente cez osem dní vydržovali tu sv. missie, na ktorých súčasťnilo sa mnoho národa z mesta a okolia, ku koncu veľkostatkár barón Julius Schell slávnostne poďakoval sa duchovným za ich obetivavú prácu a vyprovadil ich na stanicu železničnú. — *Jászó-ujfalu*: Gróf Dionýz Andrassy na tunajšiu katolícku

školu daroval 1000 korún. — *Parnó*: Tunajší školáci pod vedením horlivého kaplána Karola Grund minulého týždňa usporiadali tu peknú vianočnú slávnosť, na ktorej prítomná bola aj grófska familia Andrassyho.

Chýry z biskupstva spišského. Osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy v svojom 26. tohoročnom biskupskom liste uverejňuje nariadenie rímskej svätej stolice, v ktorom pápež Pius X. zakazuje kňazom, aby pri peňažných ústavoch (pri bankoch, úverných spolkoch sporiteľňach) vedúce t. j. hlavné úrady zaujali, Oznamuje potom ten ministerský prípis, v ktorom minister orby požiadal pána biskupa, aby kňazov a učiteľov povzbudil, že by ľud aj v gazdovských veciach vyučovali. Dáva ďalej na známosť, že kňazské braterstvo sv. Jozefa, ktoré svoje zasadnutia drží v Spišskej Sobote, má teraz 56 údov. Konečne vypisuje súbeh na štyri r. k. učiteľské stanice.

Chýry zo Šáriša. *Prešov*: Jeho veličenstvo kráľ osvieteného pána biskupa grécko-katolíckeho dr. Jána Vályiho vyznačil radom železnej koruny I. triedy. — Stoličný výbor zimné zasadnutie vydržoval 23. decembra, a v tomto oprávnené pohoršenie vyvolala tá okolnosť, že židovskí a protentantskí pravotári opovážili sa ohradzovať proti tomu, že šikovný mladý pravotár a ablegátsky kandidát okresu héthárskeho, Achil Baán vyvolený bol za titulárneho fíškála mesta. Krajinskú podporu 14.000 kor. tunajšie mesto rozdelilo v predošlom zasadnutí. — Od 1. septembra do konca novembra vystavené bolo 100 cestovných passov k vystahovaniu do Ameriky. V minulom roku v tomže období vystavené bolo 107 passov, len že veľu mnohí aj bez passov idú do Ameriky. — Dr. Julius Tergina kráľ. školdozorca obdržal ministerialné uznanie za úspešné vyučovanie hluchonemých. — Menoslov voličov na rok 1911 je už zostavený a dľa tohoto v okrese prešovskom je 2973, v sabinovskom 2448, v bardijovskom 2562, v héthárskom 2566, v giraltskom 2096 a v zborovskom okrese 2864, súhrnom teda v šárišskej stolici je 15.510 voličov. — Mikuláš Petrik ml. novovysvätený kňaz grécky 19. decembra odbavoval prvú sv. omšu,

Chýry zo Spiša. V Levoči v pivovare Adolfa Ábrányiho pred niekoľkými dňami so smolou vypaľovali bečky, pri čom jednu bečku rozhodilo. Dvaja robotníci boli ľahšie, sám pivovárnik ale na hlave tak nebezpečne bol ranený, že sotva ostane pri živote. — Staroveský kupec Alexander Gallik oddal svoj sklep svojmu švagrovi Ireneusovi Tóth. on ale presťahoval sa do Spišskej Belej. — Veľkolipnický gr. k. farár Chanáth utiahne sa na odpočinok. — Dňa 18 v noci padol v Magure v mesiaci decembri prvý sňah asice na 4 centm., dňa 22. dec. bolo už 22 cm. sňahu. — Starolubovenskú voľbu stoličných výborníkov zničili.

Proti židom. Haličské časopisy doniesly zprávu, že od Nového roku vyše 100.000 haličských židov môže vziať do ruky žobrácku palicu. Haličský miestodržiteľ totižto ešte v júni vydal nariadenie, dľa ktorého židom právo predávania nápojov, ktoré právo posiaľ mali

v smysle nariadenia, od 1. januára 1911. odoberie a od toho času len poľskí a rusínski gazdovia, statkári, ďalej vdovy úradníkov, veľkostatkárov a sami práce-neschopní úradníci dostanú licenci k meraniu nápojov.

sa ta privalí. V našej krajine je už aj tak dosť biednych židov, ktorých sotva vedia podporovať židovské dobročinné spolky a tak práve uhorské židovstvo by sa najväčšmi malo ohradzovať proti tejto zaplave, aká

Poklona Sv. Troch Kráľov.

Utvoril sa sice výbor, ktorý by európske židovské dobročinné spolky mal spojiť v záujme haličských židov, ale tento pohyb sotva bude mať výsledok, lebo je Nový rok už tu. Na Nový rok sa teda začne sťahovanie židov a všetkým susedným krajinám hrozí to nebezpečie, že najväčšia čiastka v Haliči bez chleba ostavších židov

hrozí krajine skrze nenasýtné židovstvo, ktoré keď vyzralo Poľsko, zničiť chce Uhorsko.

Dopisovanie panovníkov. Z panovníkov — ako to jedny francúzske noviny píšú — najviac listov dostáva jeho Svätosť rímsky pápež. Denne dostáva asi 25 tisíc listov. S tým veľkým počtom zaoberá sa 35 tajomni-

kov. Predseda Spojených Štátov dostáva denne 1000 listov, 3000 kníh a novín. Nemecký cisár dostáva denne asi 3000 listov a 3000 novín. Anglický kráľ dostáva denne 800 listov a 2000 novín. Ruský cár dostáva asi 650 listov, talianský a španielský kráľ asi 300, hollandská kráľovna dostáva asi 150 listov, Najmenej dostáva predseda francúzskej republiky, lebo o ňom je známo — poznamenávajú štíplave tie noviny — že aj tak neprečíta alebo nedá prečítať listy.

Kde nechcú židovských officírov. V nemecku od roku 1885. ani jedného žida nevymenovali za dôstojníka, ani do rezervy. Tak by to malo byť aj u nás. Však žid nemá opravdivej vlasti; jeho heslom je: «Kde je dobre, tam je vksf.»

Vystahovanie s. Z Rakúsko-Uhorska sa od roku 1901. až do konca minulého roka 1,886.829 ľudí vystahovali do Ameriky. Veľmi smutné to číslo.

Pravá reč. Nemecký cisár Vilhelm v svojej reči, ktorú povedal v meste Breslave pri otvorení novej technickej vysokej školy, medzi iným takto sa vyslovil: «Kto sa tu učí, nech obráti svoje zraky k Boku a nech sa učí so svätou vážnosťou.»

Na čo sa obracajú kňazské majetky. Osvietený pán biskup rožňavský Ludvík Balás biskupský majetok v obci Šomod za 15 tisíc korún na 12 rokov do prenájmu dal šomodským malým gazdom. Svoj krásny šomodský letohrad ale s 50 jutrovou zahradou na deťskú útulňu venuje. — Koloman Méheš farár obce Kiškomárom dvom katolíckym školám ku nadobudnutiu učebných nástrojov daroval 1100 korún. — Béla Fleischmann farár obce Hévizgyörk zase na cieľe tamjšej školy dal 300 korún. — Osvietený pán biskup spišský dr. Alexandar Párvy k vystaveniu kat školy v oravskej obci Vaňovka obetoval 100 korún. Pohorelcom v spišských Janovciach daroval 100 kusov dreva.

HOSPODÁRSTVO.

Jako si roľníci poľnú úrodu zvyšia ?

Vo veľkobélickom gazdovskom kruhu dňa 4. decembra prednášal: *Štefan Paska* farár bélický.

(Pokračovanie.)

Jestli výsledok próby so superfosfátom neni taký, jaký gazda očakával, nech sa neprenáhli superfosfát vyhlásiť hneď ako vec celkom naničhodnú, lež miesto toho nech hľadá príčiny, pre ktoré vystal očakávaný výsledok superfosfátu.

Príčina, že superfosfát očakávaný výsledok nepriniesol, môže byť tá, že roľník superfosfát veľmi hlboko zaoral, alebo ho dosť hlboko do zeme nedal, že neroztopil sa pre nedostatok dažďov a tak účinkovať nemohol; tieto môžu byť príčiny toho, že nie tolko dal, koľko dal mal. Konečne aj tá príčina môže byť, že superfosfát bol falšovaný, že v ňom nebolo tolko potrebnej fosforečnej sily, koľko byť malo. A preto nemožno dosť napomínať malých roľníkov, aby nikdy nekupovali superfosfát v sklepoch a od agentov, bo nikdy s istotou nevedia, či je to opravdový superfosfát, alebo obecný prach bez všetkej fosforečnej sily.

Mnoho razy sa pritrafi, že so všetkým kšeftujúci poľskí židia, nezkúseným roľníkom za celkom levnú cenu ponúkajú superfosfát. Nech malí roľníci takýmto na lep nesediajú, bo porekadlo hovorí: *lacné mäso, riedka polievka.*

Pohliadnime včul, ktoré sú tie hospodárske rastliny, ktoré veľmi dobre platia, jestli ich s umelým hnojivom obrábame?

Žito je jedno z tých rastlín, ktoré so superfosfátom siate dobre platí. V obci Visonta (Hevešská stolica) jedon gazda próbu urobil so superfosfátom. Vyhladal si dve parcelle, rovnako veľké, jedna pri druhej. Jedna bola siata žitom do superfosfátu a druhá bola siata tiež žitom bez superfosfátu. V parcelle so superfosfátom bolo 17 metrických centov 36 kilov a v druhej parcelle bolo len 14 metrických centov 16 kilov. A tak superfosfát mu doniesol o 3 metrické centy a 22 kilov viacej žita. Superfosfát ho koštoval 15 korún 42 halierov; za 3 metrické centy a 22 kilov žita, ktoré, keď kilo len po 16 hal. predal, utržil: 51 korún 52 halierov. Keď cenu superfosfátu 15 kor. 42 hal. odtiahneme od 51 kor. 52 hal., vidíme, že gazda na jutre tej istej role o 36 korún a 10 hal. viacej mal čistého užitku, čo len superfosfátu ďakovať mohol.

Aj *raž* práve tak dobre darí sa so superfosfátom, jako žito, ba čo viac, superfosfát pri raži ešte viac účinkuje. Presvedčíme sa o tom z nasledujúcich príkladov: Fridrich Rovara v obci Répceszentgyörgy (stol. Vas) v pôde superfosfátom zasiatej na každom holde o 455 kilov mal viacej zrna a o 686 kilov viacej slamy; Ján szabó v obci Csorvás (Békéška stol.) roku

1908 v jaseň do uhorského holdu roztrúsil 150 kíllov 17 percentového superfosfátu a navzdor toho, že počasie neprajné bolo, predsa uhorský hold dal mu úrody 10 metrických centov a 6 kíllov raže, kdežto hneď vedľa tejže a tak veľkej role — ktorá nedostala superfosfát — urodilo sa raže len 5 metrických centov 49 kíllov. Superfosfát teda doniesol mu 4 metrické centy 49 kíllov; a keď útraty superfosfátu zrazil, zvyšok po holde činil: 65 korún a 36 hal. Iný príklad: v Magyaróváre jedon katastrálny hold (1600 □ siah) superfosfátom *nehnojeny* doniesol 6 metr. centov 98 kíllov raže a hneď pri ňom bol tiež iný katastrálny hold superfosfátom *hnojeny*, ten doniesol raže 13 metr. centov a 91 kíllov — teda superfosfát doniesol viac úrody o 6 metr. centov a 93 kíllov raže.

Aj *jačmeň* sa dobre darí v superfosfáte. Viďať to z nasledujúceho príkladu: Ján Szabó v 85 čísle gazdovských novín «Köztelek» roku 1909, o jačmeni toto píše:

«Keď som videl, že upotrebenie superfosfátu pod jasenné siatie teda pod žito a raž jak dobre sa darí, urobil som hneď prípravu aj pri jarných siatkach, teda pri jačmeni. Prvú prípravu som tak robil, že na jar, prv než bych bol jačmeň zasial, keď už roľa suchá bola, rozsiel som po nej superfosfát, asice na katastrálny hold (1600 □ siah) 150 kíllov, to som potom zabránil a do toho zasial som jačmeňa. Výsledok nedosiahol som žiaden. Je síce pravda, že o tolko bolo viac úrody, čo ma superfosfát koštoval. Osohu teda nemal som z toho žiadneho. Roku 1909. oprobaval som superfosfát v jaseň rozsiel na tú istú roľu, kde som na jar jačmeň siať zamýšľal; a výsledok bol ten, že na každom katastrálnom holde so superfosfátom hnojenom urodilo sa mi jačmeňa viacej o 450, o 500 kíllov.»

Že pri Szabóvi prvá príprava zle sa vydarila, a druhá dobre, príčina toho bola tá, že v prvom

páde pre suché počasie superfosfát sa neroztopil a preto ani neúčinkoval; v druhom páde to jest keď superfosfát v jaseň rozsiel, ten cez zimu sa roztopil a preto aj užitek doniesol. Z týchto dvoch pádov sa učíme, že jestli chceme aj my superfosfátom pod jačmeň hnojiť, dobre urobíme, keď do tej role, do ktorej jačmeň na jar siať zamýšľame, už v januári alebo vo februári na sňah rozsejeme superfosfát. Tu spomenúť musíme, že jačmeň veľmi dobre sa podarí v takej superfosfátom hnojenej pôde, v ktorej predošlý rok cukrová repa bola.

Aj *oves* sa dobre darí v pôde superfosfátom hnojenej. Fridrich Rovara zkusil, že na uhorskom holde, na ktorý v jaseň superfosfát rozsiel, urodilo sa 10 metr. centov a 18 kíllov, kdežto vedľa tej role tiež na jednom uhorskom holde bez superfosfátu urodilo sa len 6 metr. centov a 92 kíllov. A keď na tú istú superfosfátom hnojenú roľu na jar rozsypal ešte aj 70 kíllov chili-salpetru, vtedy sa mu urodilo 13 metrických centov a 6 kíllov ovsa.

(Pokraovanie nasleduje.)

DOPISY.

Z Preserán.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctená Redakcia!

Prosím o laskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kesfane».

Už je po stoličnej voľbe. Náš drahý, Bohu i cirkvi verný ľud utešený príklad dal aj iným občanom, jako sa majú pri voľbe držať. Tešíme sa, že sme už prebudení zo sna, v ktorom sľa v smradlavom hrobe nás držal ten prekliaty a čierny liberalizmus. Zo 70 hlasov 66 nás odhlasovalo na Iudákov. Ale nás aj oslavuje celé okolie. Až teraz vidíme, jak podle nás kedysi má-

Herbabny podfosforokyslý

Vápenno-železný-sirup

od 41 rokov lekárnami preskúmaný a odporúčaný sirup na prsia. Roztapa slajm, utišuje kašeľ a podporuje chuť k jedeniu. Dvíha trávenie a chovu a pôsobí nadovšetko k tvorbeniu krvi a kostí zvlášte pri slabých deťoch.

Cena jednej fľašky 2 K 50 h., poštou o 40 h. viacej za zaobalenie.

Pôvodný len s touto ochrannou známkou

Výstřeba a před pádáním

Herbabny

Aromaticná Essencia

od 36 rokov obchod uvedená a vrele odporúčaná. Výborný vlúdne pôsobiaci prostriedok k **prehnatiu**. Odstraňuje tvrdú stolicu a neprijemné jej následky a čistí krv.

Cena jednej fľašky 2 koruny. — Poštou o 40 h. viacej pre zaobalenie.

Wien, VII/I.

Kaiserstrasse 73-75.

Výlučný dorábateľ a hlavný zásielca dr. HELLMANNA lekáreň „Zur Barmherzigkeit“

Hlavný sklad pre Uhorsko lekáreň Josef Šrök Budapest.

(Herbabnyho nástupca.)

Sklad vo všetkých väčších lekárnach.

mili, za nosom vodili a tak i haňbu nám spôsobovali tí reznícki liberáli. A jakože sme sa stali tak poriadnymi vierovyznavačmi? Nuž tak, že sem chodí «Krestan» v 30 exemplároch; 58 nás vstúpilo do Vojtešskéhe Spolku; 45 čísiel «Sv. Adalberta», 20 čísiel «Kráľ. sv. Ruženca» nám chodí; a 150 je nás v Jednote. Už sme neni obúšení, liberálnymi táraninami mámeni, už vieme, čo je to ľudské, kresfanské a občianské povedomie mať. Kedysi nami čo biednymi liberálmi, celé okolie pohrdalo; teraz si nás vážia, ctia a mnohé iné obce príklad si berú z nás. Na dobrej paši sa nachádzame, otcovkou pečov sme strážení. V celej farnosti sú len dvaja Judáši.

S kresfanským pozdravom

Jozef Šiška.

Moháč.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte prosím uverejniť tieto riadky v našom milom «Krestane».

Kedysi Turci tu porazili čaty Uhorska; teraz pri stoličnej voľbe sme my porazili liberálov. Proti samému hlavnému slúžnemu sme si zvolili ľudáka. Ľudáci nebudte chudáci; budte smelí jako lvy pri voľbe.

S kresfanským pozdravom

Jozef Pokrievka.

Tótmegyer.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Otený Pán Redaktor!

Pekne prosím, ráďte uverejniť týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Krestan»-e.

Náš veľmi úspešne účinkujúci pán farár, Beckovean Karol Simko uviedol tu základne duchovný život. Boh ho živ a žehnaj. Veľmi sme povďační tomu poriadnemu ľudákovi, že nás obznámil s utešenou modliacou knižkou «Nábožné vzdychy ku sv. Jozefovi», ktorú dostať u pôvodcu dra Jozefa Janda (Nyitrapereszlény). Kto ju prečíta, musí byť verným čitateľom sv. Jozefa, pestúna Ježišovho.

S kresfanským pozdravom

Michal Burzandik.

Zo Solčian.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vysokoctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krestane».

Však sme len utrápeni. Doposiaľ naša obec taký znamenitý chýr mala, že je skalopevná v ľudáckej statočnosti a hľa, teraz už zo všetkých strán nás osočujú. India, poriadni kresťania, že sa medzi nami Judáši našli pri poslednej stoličnej voľbe. Ba čo viac, liberál lekár oponický Jožo Rosival chváste sa, že keby len bol suchol, všetci by sme boli habli do liberálneho saka. Nuž natoľko sme ešte neklesli. Že to ale nebolo tak u nás, ako to poriadna ľudáckosť žiada, to každý vie. A ktorí sú tomu z našich náčelníkov na príčinu, nech sa v prsia bijú a sľubujú polepšenie.

S Bohom

Protibabčan.

Z Kamanovej.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krestane».

Asi pred päťmi rokmi sme dostali za farára apoštolského muža dra Pavla Jantausch. Bohužiaľ, sú tu, ktorí nechcú tomu čiernemu, od cirkvi zatratnému liberalismu chrbát obrátiť. Raz tu zabil jeden žid pred voľbou soplavého škopa, dal vypiť dakoľko litrov močkovej slivovice a hľa, naši občania sa tak namaškrtili, že daktorí z nich od tej doby vždy držia len s tou liberálnou stranou. Týchto by tuším ani sám Kristus Pán nenapravil, ako ani Judáš sa nechcel napraviť. Celá obec sa musí haňbiť za nich. Boh im buď milostivý, aby čím skorej vstúpili do seba a ľudáckou statočnosťou podporovali cirkev.

S Bohom

Pekáč.

Richvald (Kritályfalu Spiš.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte prosím tieto riadky uverejniť v našom milom «Krestane».

Uzavreli sme, že Katolícka ľudová Jednota na viacročne sviatky držať bude svoju druhú zimnú poradu. Ponevác ale pre veľké knazské zamestnanie vtedy to neni možné, majú sme tú poradu o týždeň prvej asice v štvrtú nedeľu adventovú. Náš pán farár Franc Klein za prítomnosti aj mnohých neúrovň držal nám prednášku o škodlivom užívaní liehových nápojov. Potom nás obznámil s predmetami zimného zasadnutia stoličného výboru. Reč bola i o košíkárstve a o jednej školskej veci. Na konci sme odspievali krásnu pápežskú hymnu.

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomozeno stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťaroch. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy hárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcellovaní na pomoci je v každom ohľade. Ústav na jednoduchý list háť komu ochotne odpoveda.

Musím aj to oznámiť, že už máme nový obecný úrad. Za rychtára vyvolený je Štefan Čensčák, za podrychtára Sebastian Nedorosčik a za burgara Jozef Majersák; sirotským stal sa náš pán učiteľ Jozef Oravec. Všetci štyria sú podobne našim všetkým občanom horliví a oduševnení ľudia. Nech im Pán Boh svojou milosťou bude na pomoci, aby svoj úrad k väčšej sláve božej a k dobrému obce hodne zastávať mohli.

U nás je teraz svet s mlátením zamestnaný; najviacerí končia to s ručným mlatiacim strojom.

* * *

Šomodská stolica.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctihodný Pán Redaktor!

Ráďte prosím uverejniť tieto riadky v našom mi-
lom «Kresfane».

U nás zriedkave vypadly terejšie stoličné voľby. Samých roľníkov sme si zvolili; slúžnovci a notári na celej čiare prepadli. Čochvíľa budeme vo väčšine na stoličnom dome. Potom prevedeme predovšetkým nasledujúce veci: krémy budú v nedeľu vo sviatok celý deň zatvorené tak, ako je to v Anglicku; notárom sa zakáže v nedeľu a vo sviatok ľudí držať pod kazňou a sv. omšou v písárni; oslovíme vládu, aby čím skorej zhotovila zákonný návrh, aby sa daň tým väčšia platila od jocha, čím viac jochov má kto atď.

V našej stolici nenie ani jednej slovenskej obce; ja som z Oravy sem dovandroval. Triezlivou usilovnosťou som sa vyšvihol za virilistu. Za povinnosť som si pokladal, tieto veci povedať, aby aj moji spolurodáci už raz sa postavili na nohy a nedali sa hnať k urne sťa barany.

J. V.

* * *

Zo Spiša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte prosím tieto riadky uverejniť v našom
«Kresfane».

S radosťou naznačím tuná, čo popradske maďarské noviny «Tátravidék» v ostatnom čísle píše. Svoj úvodný článok končia tak: «Znevážený Slováčok sa veru mnohorozy lepším vlastencom ukáže byť, ako nemeč, ktorý sa často chvasta so svojim vlastenectvom; bo Slováčok, keď si so svojou usilovnosťou a sporivosťou niekoľko tisíc zlatých zarobil, príde domov, tu si kúpi — najviac v meste — dom, i niekoľko jutár zeme a šťastlivo strávi tu ďalej svoj beznárokový skromný život, kým Nemeč najviac razy už celkom tam ostane v Amerike.»

Hľa, teda svet volky-nevolky musí vydávať skvelé svedectvo o vlastenectve nášho ľudu.

Úprimný priateľ slovenského ľudu.

Nech vám slúži na známosť, že proti náteche, zachrypnutiu a zašlajmovaniu zvlášte výtečný liek je Fellerov Elsafluid. Ktokoľvek trpí na bolenie pŕs a hrdla liek tento utišuje kašeľ a občerstvuje trpiaceho. Tuct na próbu 5 korún, dva tucty 8 kor. 60 hal. posíela franko lekárnik Feller Stubica, Kostolná-ulica č. 18. (záhr. stol.)

Rozmary a Žarty.

Ubohá sirota. Žobrajúci chlapec ku pánovi:

— Posím pekne o malú almužnu. Mój otec pred týždňom zomrel na zapálenie pľúc!

— Ubohý chlapče! Teda tvoj otec mal suchú nemoc?

— To ja neviem, musím sa ho to najprv doma opýtať!

*

Otrava sa musí opäť len otravou liečiť. Pán Šmidka stretne sa so svojim priateľom, ktorý sa práve teraz po druhý raz oženil.

— Čo? — riekne. — Zbláznel si sa? Veď známé je, že prvá žena ti otráвила život!

— Práve preto — riekne priateľ — musím užij protijed!

*

Pohoršenie. Majór: Akože sa opovážiš koňa nazvať sviňou? Koň je slachetné zviera. Rozumieš ty hovädo!

*

Postúpenie. Pane hostinský, kto je pán v tomto dome?

— Teraz ja, prosím ponížene, bo pred tromi týždňami zomrela moja žena.

U lékarnika V. Eugena Feller dorábané pôvodné lieky potrebujú skoro v každom dome po celom svete. Objednanie týchto pôvodných liekov v obrovských rozměrosh. zmožňuje tak lacné ceny, že na príklad 1 tuct pôvodného balzamu stojí 2 koruny. Za 5 korún dostat 2 tucty franko, keď objednanie pošle sa punktove na adresu lekárnik V. Eugena Feller, Stubica, Kostolná ulica č. 18. (Zahreb. stol.)

K potešeniu slúžia spoľahlivé, presne chodiace hodiny. Jestli potrebujete také hodiny, odporúčame vám, aby ste si dal doniesť cenník s hodinami kupčiacej svetoznámej firmy *Max Böhmel*, Viedeň, IV., Margarethenstrasse číslo 27/55. Cenník tento posíela sa na žiadosť každému bez nútenia ku kúpe. K objednavaniu dostatočná je dopisnica.

Odkazy redakcie.

Všetkým ct. dopisovateľom prajeme šťastlivý nový rok!

F. K. K. Daj Vám Bože zdravia aj v nastávajúcom roku.

B. V. B. Nedá sa upotrebiť.

S. E. V. Vďaky za rukopis.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 24. decembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tisská, nová	kor.	21:50—22:50
» stolnobelohradská, nová	«	21:45—22:40
» peštianska, nová	«	21:55—22:45
« banátska, nová	«	21:50—22:75
Raž prvotriedna	»	15:20—15:30
« druhotriedna	«	15:05—15:15
Jačmeň nový, prvotriedny	«	14:50—15:00
Ovos prvotriedny	«	17:10—17:50
« druhotriedny	«	16:70—17:00
Kukurica	«	10:20—10:70

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	18:00	17:50	17:00	16:50	16:00	15:40	14:60
č.		7	7½	8			
K.		13:60	11:20	7:20			

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor.	7:70—7:90
« hrubé	«	8:40—8:60
Fazula veľká biela	«	21:00—22:00
Fazula strakavá	«	24:00—25:00
Šošovica čistá	«	25:00—36:00

Zemiaky (hornouhorské) biele	kor.	4:40—4:60
« ružové	«	4:80—5:00
« žlté	«	7:80—8:00
Datelinové sáme, červená datelina	kor.	152:00—158:00
« lucerna	«	146:00—180:00
Proso	«	—
Mak	kor.	66:00—70:00
Hrach nelúpaný, čistý	«	28:00—29:00
« lúpaný	«	46:00—55:00
Rasca (kmín)	«	74:00—80:00
Konopné sáme	«	21:00—22:00

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor.	168:00—169:00
« vidiecka	«	—
Slanina mestská 4-kusová	«	145:00—146:00
« 3-kusová	«	146:00—147:00

Všetko po 100 kilogrammoch.

Koloniálny tovar:

Cukor v klobúkoch	kor.	89:50—90:00
« kockový	«	91:50—92:00
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill	kor.	48:50—49:50
Spiritus raffinovaný, odaný vo veľkom	«	179:40—180:00

A vonatok induluša Budapest k. p.-udvarról.

Érvényes 1910. október 1-től.

A vonatok érkezése Budapest k. p.-udvarra.

Délrelejt				Délután				Délrelejt				Délután			
vonat-szám	óra	perc	vonat-nemő	vonat-szám	óra	perc	vonat-nemő	vonat-szám	óra	perc	vonat-nemő	vonat-szám	óra	perc	vonat-nemő
hová				hová				honnán				honnán			
1110	5:50	sz. v.	Balatonfüred, Tapolca	610	12:20	sz. v.	Arad, Tóvis, M.-sziget	645	4:50	tszsz.	Arad, Püspökladány, Debrecen, Nvárad	328	12:10	sz. v.	Gödöllő
20	6:10	«	Torbágy, Trieszt	310	12:30	«	Hatvan	389	5:10	v. v.	Berlin, Ruttka	609	12:30	«	Tóvis, Arad, Maramarossz.
1502	6:25	gy. v.	Kassa, Csorba	8	12:40	«	Szombathely, Wien	513	5:20	sz. v.	Nagykátá	301	12:45	gy. v.	Berlin, Ruttka
10	6:40	sz. v.	Wien, Graz, Sopron	912	12:50	«	Ujvidék, Bród	309	5:30	«	Hatvan	7	12:55	sz. v.	Wien, Sopron, Szombathely
1002	7:00	gy. v.	Fiume, Torino, Róma, Pécs, Vinkovce	1504	1:20	gy. v.	Kassa, Poprádfelka	909	5:45	«	Sofia, Bród, Belgrád	401	1:00	gy. v.	Lemberg, Munkács
302	7:05	«	Ruttka, Poprád-Felka	324	1:35	sz. v.	Gödöllő	1707	5:45	«	Stanislaw, M.-Sziget	908	1:05	«	Konstantinápoly, Bród
906	7:10	«	Belgrád, Sofia	1304	1:40	gy. v.	Fehring, Graz	19	5:55	«	Arad, Bukarest	601	1:15	«	Bukarest, Arad
402	7:20	«	(Stryj), Lemberg,	602	2:00	«	Arad, Bukarest	17	6:05	«	Komárom	1	1:30	«	London, Páris, Wien
1302	7:25	«	(Maramarossziget)	404	2:05	«	Wien, Páris	607	6:10	«	Kassa, Arad	1901	1:40	«	(Bród, Eszék, Pécs,
322	7:30	sz. v.	Fehring, Graz, Trieszt	404	2:15	«	Kassa, Lemberg	11	6:25	«	Kiskörös	911	1:50	sz. v.	Gyékényes,
908	7:45	«	Gödöllő	916	2:20	sz. v.	Kiskörös	405	6:30	«	Hatvan	1301	2:10	gy. v.	Ujvidék
606	8:00	«	Belgrád, Bród, Sofia	312	2:25	«	Hatvan	1911	6:50	«	Lemberg, Kassa, M.-Sziget	315	2:15	sz. v.	Graz, Fehring
1508	8:10	«	Arad, Brassó	510	2:40	«	Szolnok	319	6:50	«	Bród, Eszék, Pécs	1501	2:40	gy. v.	Hatvan
506	8:20	«	Kassa, Csorba	1902	2:55	gy. v.	(Sarajevo, Gyékényes,	1505	7:00	«	Gödöllő	23	3:25	sz. v.	Bártfa, Kassa
1008	8:25	«	Kolozsvár, Brassó	904	3:20	«	Balatonfüred, Tapolca,	1305	7:10	«	Csorba, Kassa	325	5:25	«	Bicske
408	8:35	«	(Zágráb, Fiume, Pécs,	304	3:30	«	Belgrád, Konstantinápoly	507	7:20	«	Graz, Fehring	3	6:35	gy. v.	Gödöllő
1708	9:00	«	Bród	1022	3:35	sz. v.	Ruttka, Berlin	917	7:25	«	Brassó, Kolozsvár	506	6:40	sz. v.	Kunszentmiklós-Tass
306	9:15	«	Munkács, Lwoczne	328	4:25	«	Faks	321	7:30	«	Kunszentmiklós-Tass	421	6:55	v. v.	Gödöllő
2	9:20	gy. v.	M.-Sziget, Stanislaw	18	4:30	«	Gödöllő	1003	8:00	gy. v.	Hatvan	15	7:10	sz. v.	(Debrecen
22	11:55	sz. v.	Ruttka, Berlin	410	5:10	«	Komárom, Triest	1509	8:15	sz. v.	Bicske	305	7:10	«	Szerencs, Hatvan
			Wien, Sopron	6	5:15	gy. v.	Miskolc	1007	8:20	«	Róma, Triest, Fiume	605	7:25	«	Győr
			Bicske	508	5:40	sz. v.	Győr, Sopron, Bruck-K.	509	8:30	«	(Tapolca, Balatonfüred	907	7:30	«	Berlin, Ruttka
				308	5:55	«	Gödöllő	813	8:45	«	Csorba, Kassa	407	8:00	«	Sofia, Belgrád, Bród
				1004	6:15	gy. v.	Kolozsvár, Brassó	13	9:20	«	Fiume, Bród, Pécs	1009	8:05	«	Lavone, Maramarossziget
				518 ¹⁾	6:15	sz. v.	Ruttka, Berlin	1005 ¹⁾	9:35	gy. v.	Hatvan	1705	8:20	«	Fiume, Bród, Pécs
				330	6:25	«	(Zágráb, Fiume,	307	9:50	sz. v.	Győr	25	8:30	«	Stanislaw, M.-Sziget
				914	6:25	«	Róma, Nápoly, Nizza	913	9:55	«	(Fiume, ¹⁾ Triest,	9	8:45	«	Bicske
				814	6:40	«	Nagykátá, Szolnok	409	10:10	«	Tapolca, Balatonfüred	31a	9:25	sz. v.	Wien, Graz, Triest
				28	6:55	«	Pécel	5	10:20	gy. v.	Berlin, Ruttka	303	9:05	«	Caorba, Kassa
				1708	7:05	«	Topolya	21	10:45	sz. v.	Szabadka	31a	9:25	sz. v.	Pécel
				18	7:15	«	Hatvan	5	10:20	gy. v.	Miskolc	31a	9:25	sz. v.	Berlin, Ruttka
				318	7:35	«	Bicske	1008	10:00	«	Sopron, Győr, Br.-K.	1507	8:45	«	Triest, Szekesfehervár
				1006 ²⁾	7:40	gy. v.	M.-Sziget, Stanislaw	1008	10:00	«	Torbágy, Triest	331	9:05	«	(Róma, Fiume,
				1510	8:00	sz. v.	Győr, Triest	1005 ¹⁾	9:35	gy. v.	(Fiume, ¹⁾ Triest,	303	9:15	gy. v.	Vinkovce, Eszék
				1912	8:25	«	Hatvan	1005 ¹⁾	9:35	gy. v.	(Tapolca, Balatonfüred	31a	9:25	sz. v.	Kiskörös
				334	9:50	«	Fiume	307	9:50	sz. v.	Berlin, Ruttka	403	9:55	gy. v.	Lemberg, M.-Sziget
				514 ¹⁾	9:05	«	Kassa, Csorba	913	9:55	«	Csorba, Kassa	905	10:00	«	Sofia, Belgrád
				1306	9:25	«	Kunszentmiklós-Tass	409	10:10	«	Pécs, Bród, Sarajevo	1303	10:10	«	Graz, Triest
				808	9:30	«	Pécs, Bród, Sarajevo	5	10:20	gy. v.	Gödöllő	327	10:25	sz. v.	Gödöllő
				1506	10:00	«	Gödöllő	21	10:45	sz. v.	Nagykátá	517	10:35	«	Nagykátá
				910	10:10	«	Nagykátá, Szolnok	1109	10:45	«	Fehring, Graz	1503	10:50	gy. v.	Tapolca, Balatonfüred
				406	10:15	«	Fehring, Graz								Csorba, Kassa
				1010	10:25	«	Arad, Brassó								
				12	11:00	«	Kassa, Csorba								
				388	11:10	v. v.	Belgrád								
				614	11:25	sz. v.	Kassa, Lemberg								
				422	11:35	v. v.	Fiume, Nápoly								
							Wien, Páris								
							Ruttka, Berlin								
							Arad, Debrecen								
							Hatvan, Szerencs								

A vonatok induluša Budapest-Józsefvárošról. Délután.

A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárošra. Délrelejt.

**Prečo každý hospodár, poľnou
robotou zaoberajúci sa človek
a aj priemyselník potrebuje**

Brázay-ho Menthollioh ?

Ponevác: Brázay-ho Menthollioh je opravde a nepodvratne spoľahlivý domáci prostriedok, na ktorý každý má potrebu.

Ponevác: Brázay-ho Menthollioh k udržaniu, zachráneniu zdravia, k zahateniu nemôc a k zastaveniu telesných bolastí najlepšie slúži a tak istotne a úžasne účinkuje, že ho mnohí za divotvorný prostriedok považujú.

V akejkoľvek nemoci len jednu próbu treba urobiť s Brázay-ho Mentholliohom a každý hneď lepšie bude sa cítiť.

Cena jednej fľašky na próbu
40 halierov.

K dostaniu v každom sklepe.

Len Brázay-ho Menthollioh treba pýtať a prijať, bo len ten pomáha vo všetkých neduhoch.

Vyzvanie k predplateniu.

Všetkých horlivých podporovateľov katolíckych pohybov uctive prosíme s prítomným aby «Kreštana» v kruhoch svojich známych rozširovať si nezťažovali. Odberateľov «Kreštana» ale, ktorí nám predplatné od dlhšieho alebo kratšieho času dlhujú, napomíname, aby nám podlžnosť svojou bez meškania zaplatili.

Predplatná cena :

Do Ameriky : Na celý rok 8 korún.
na celý rok 4 koruny,
na pol roka 2 koruny,
na štvrt roka 1 koruna.
Do Pruska : na celý rok 6 korún.

Administrácia Kreštana.

Oznamy prijíma

administrácia

„Kreštan“

☐ ☐ Budapest, ☐ ☐

Szentkirályi-u. 28.

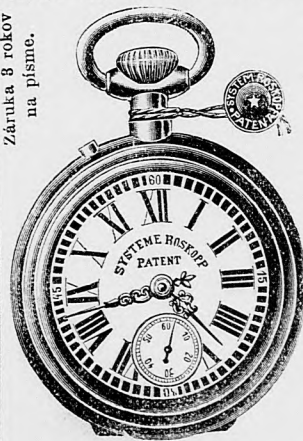
3000

vyobrazenia potrebných článkov a predmetov k darovaniu obsahuje môj najnovší hlavný cenník, ktorý na žiadosť každému zdarma a franko posielam

cis. a kr. dvorný zásielca
Hanns Konrad
Brüx číslo 3263. (Čechy).

5 korún!

Košťuju moje povodné švajcarské
Zárka 8 rokov
na písme.

Roskopf systému patent anker remontoir hodinky s masívnym, solídny anti-magnetickým anker strojom s echt emailovaným číselníkom (nie z papiera) s opravdovým echt niklovým zátkovad strojom so šarníovanými veľkami s chodbou 36 hodín (teda nie hodiny, čo 12 len hodín idú) s ozdobnými a pozlátými ručičkami presne regulované so zaručkou 3 rokov jeden kus K 5.—.
Číslo 4062 s ručičkami min. K 6.—.
Číslo 4098 v echt striebornom zátkove bez sekund. ručičiek K 11.—.
Číslo 4101 s ručičkami sekund K 13.50.
Číslo 4079 v ocelovom zátkovom K 6.50.

Bohatý výber dobrých druhov hodinek v mojom hlavnom cenníku. Žiadne riziko! — Výmena povolená a návrat peňazí. Zasiela s poštovou dobierkou alebo pre predbežnom zaslaní peňazí prvá dielňa hodín

HANN S KONRAD c. a. k. dvorný zásielca
Brüx č. 3235. (Čechy).

Hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami na žiadosť zdarma a franko.

BOROLIN slanovinový lieh!

Nedostiziteľný domáci

Liek k vyliečeniu neduhov zapríčinených prechladnutím, ako sú reuma, pakostnica, zapálenie svalov, žaby atd.

Cena:

Mala flaška 2.— kor.
Velká flaška 2.50 »
Flaška na prábu 1.20 »

**Dorábajú Dr. R. Borovszky a K. Borovszky
Budapest, II., Margit-rakpart 47. K.
Všade k dostaniu.**

Vážny oznam pre majiteľov koní!

Aby uhorskí hospodári všeliakými figlami rozširovaným odporúčaniam na lep nesadli a svoje peniaze nevyhadzovali za pokrovce, ktoré nevideli a ktoré vo všeliakých českých fabrikách shotovujú z kalmuku a barchetu, odhodlali sme sa, že zvláštnej trvácnosti, celkom hrubé, ako bunda teplé, uhorského dôrobu pokrovce do obchodu zavedeme, ktoré sdpovedajú všetkým nárokom objednávateľov.

Výhodné ceny pre poľných hospodárov:

Veľký a široký pokrovec na kone cena 3 zlaté.

Najväčšej a najlepšej jakosti cena 3 zl. 50 kr.

Už dva predmety na prábu objednané zasielame franko na každú železničnú a poštovú stanicu.

Ku objednaným pokrovcom možno pripojiť «Rapide» nožnice na strihanie lichvy s náhradným nožom cena 1 zl. 60 kr. Pôvodné «Pegoet Freres» francúzske nožnice na strihanie koní zl. 2.20.

Výlučná adresa objednania:

**SOHR, rozposielajúca osada uhorských pokrovčov na kone
SOMOGYSZILL.**

Za dobrotu a povodnosť tovaru záruka.
Za nezodpovedné dáme zpiatky peniaze.

Verte že slanovinový lieh sily

kráľom je slanovinových liehov!
za 6 korún franko posielajú 3 veľké alebo 6 stredných flašiek

„KOSMOS“-LABORATORIUM, Győr, Baross-ut.

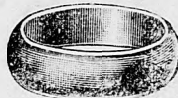
Pri objednávkach na naše ohlasy,
prosíme odvolávať sa vždy na náš časopis.

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkké jak páper, drapané 30, 36, 42 K. — **Hotové posteľe.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shotovujeme vo veľkosti dla vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoľuje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsels, Lobes 135. pri Pilsen (Cechy).**

Echt 14 kar. zlaté a strieborné prstene pre manželov

Echt strieborné s cis. kr. štémplom K.-80. Zo striebra pozlatené K 1.—. Z novozlata K 3.—. Zo 14 karat. zlata K 7.50, 8.50, 9.50. — Zaušnice, broše, naručnice, ako svadobné dary v kusnom vyhotovení, v najväčšom výbere za najlacnejšie ceny. Ako miera dostatočný je papierový pások.

Cis. a kr. dvorný zlatník **HANNS KONRAD** Brüx, číslo 3241. (Cechy.)

Bohato ozdobený hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazeniami zdarma a franko.

Náhradu hudobného sboru

tvoria najnovšie výborne vystrojene

fonografy, gramofony

firmy

HANNS KONRAD
c. a k. dvorný zaslca
Brüx č. 3245. (Cechy)

Fonografy s 2 valcami K 9.—. Gramofony s dvomi najnovšími hudobnými kusmi K 22.—, 26.—.

Prosíme žiadať si môj bohato illustrovaný hlavný cenník s viacej ako 8000 vyobrazeniami.

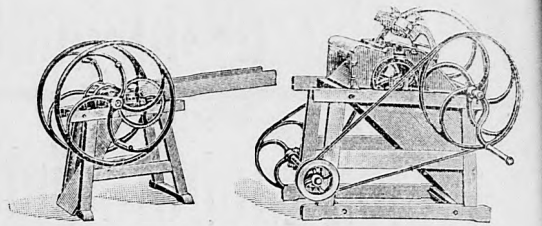
Zasielka s poštovou dobierkou. Žiadne riziko! Zamena dovolená.

Zdarma

a franko obdrží každý môj hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazeniami potrebných článkov a darov každého druhu. Na žiadosť zasiela franko

c. a k. dvorný zaslca
Hanns Konrad
Brüx č. 3256. (Cechy.)

Pánom roľníkom odporúčam svoje najnovšie hospodárske stroje:

Mlátačky. Žentúre. Rajtáre. Sečkovice. Šrotovníky. Triery. Pluhy. Stroje na siatie. Brány. Hrabie. Stroje na rezanie kapusty, burgyne, zemiakov a dreva. — Mangle. Decimálky. Mačkadlá na syr, hlinu, borievky a slad. Stroje na lámánie stromovej kôry a lupanie kukurice atd. atd.

Obrázkové cenníky na žiadosť zašlem zdarma a franko.

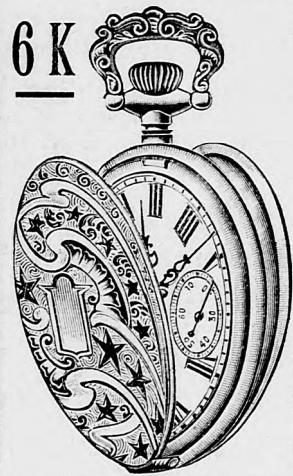
Michal Treskoň

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje v BYTČI (Nagybicscse, Trencsénmegye).

Nikdy viac v živote!

Miesto 16 korún len 6 korún

6 K

Následkom kúpy v istej veľkej dielni na hodiny moje pôvodné kovové

strieborné „Gloria“ remontoar hodinky

s duplovanou pokryvkou s 36 hodin výborne chodiacim strojom, veľmi pekným, veľkom, na ktorom vyryté sú cimery, koňa, jeleňa, lvy, kým trvá zásoba predávam len za smiešnu cenu.

kus po 6 K.

Predtým stály 16 korún.

Zodpovedná strieborná „GLORIA“ retiazka 1 koruna. 3 rokov záruka. Zasiela s poštovou dobierkou

Vývozný dom hodín

MAX BÖHNEL

Wien, VII., Margareten strasse 27-55.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na postel!

1 kg. sivé dobré drapané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; primé polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snáh biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. paperie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie paperie z prs 12 K. — Pri obľadnaní 5 kg. franko. —

Hotové posteľe z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina 180 cm. dlhá 120 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm. široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perim 16 K; polpapie 20 K; paperie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 13 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. **podhlavky** 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70. Spodné periny z pevného vrážkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývoz s poštovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezopovedné návrat peňazi obšírny cenník zdarma a franko.
S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Cechy.)